

MELIKA SALIHBEĞ BOSNAWI

'ALIM od BOSNE, HUSEIN EF. ĐOZO

Bismi'illâh

Husein ef. Đozo, Gospodin od Bosne, 'Alim od Bosne, pokoran Allâhu dž.š., vjernik, trudbenik, griješnik, čovjek koji se trsio, sumnjao, posrtao, ali i kajao, mijenjao se, i to javno obznanjivao . . . Potpun čovjek, potpun musliman!

Ako je moguće biti šehidom čitavim svojim životom, onda je to bio jedan od mojih rijetkih prijatelja, Husein ef. Đozo. Prijatelj do posljednjega daha!

Bio je Đozo r. borac u svakom smislu riječi: u samom svom biću, u svojoj poslušnosti Islamskom vjerozakonu, u svojoj vjeri, borac u svojim kušnjama, u neporecivim sumnjama, u zavidnim saznanjima . . . , vojnik u boju protiv neznanja, ratnik protivu primitivizma, mudžahid protiv povijesnih aveti i uvjeta koji ne daju mnogo šanse, ali mnogo naplaćuju, ratnik umom, vjerom i perom kojeg zlorabe vojske (zar ne haraju židovski nacisti, cionisti, po Palestini, još od 1946-e?!), sude režimi, zatvaraju UDBe, proganjaju policije . . . , žrtva odmazdi koje obavezno idu na krive adrese, . . . šehid!

Posjetivši me u mom domu odmah s početka sedmice (što je tadašnji bosanski Stasi preciznije od mene zapamtio, jer je pomno pratio, i snimao), s namjerom da uzme tri moje pjesme za prijevod i objavljivanje na arapskom (iz ciklusa "Kad se probudiš sebi"), požalit će se s vrata na srce. "Strah me je!" nije se ustručavao priznat. Nije mu se mrijelo, iako je bar jednom sedmično uvijek ponovno umirao kad bi dobijao poziv na "informativni razgovor" na koji ima da dođe u najnemogućije dane u sedmici (vikendom), u najnemogućija vremena (nedjelja popodne), da se vrati odmah iz neke od šetnji oko Pazarića, u čijim se tišinama pribirao za nove bojeve . . . Nije mu se mrijelo. Bilo je još toliko posla za obaviti, svijet se budio iz komunističkog mamurluka.

Dala sam mu neke biljne kapi, bi mu nakratko bolje, na odlasku zastade u hodniku s riječima: "Meni se ono tamo sve jako sviđa. Da sam mlađi, otišao bih pješke". E moj Imamu, koji si daleko 5.000 km, nema ni jednog od vas, ni njega, ni tebe, ni . . . da mi otoplite načas ove mrazove. I bljesnete na tren u ovim tminama!

Allahemanet, poštovani i dragi prijatelju!

Bilo je to posljednje viđenje. U petak iste sedmice, navratit će Alija poslije džume (i ti im se, eto, pridruži!), sa pažljivo izrečenom viješću: "Znam da će te potrest. Preselio je Đozo".

Jest, i blago njemu! Preselio!

S Đozom je otišao jedan od rijetkih prijatelja koji bi se javljao odmah jutrom, ako sam (dok sam još uvijek mogla) šta novo objavila u jugoslavenskim časopisima, revijama za umjetnost i kulturu . . . Zorom bi pokupovao nove brojeve, čitao ih uz kafu, i ako bi me našao u njima, njegova radost i osmijeh mogli bi se gotovo oćutjet i vidjet kroz telefonsku slušalicu, dok bi uzbuđeno klicao: "Ćestitam!". "Krasno! Ćestitam!"

Ne sjećam se da mi je ikad iko više u životu to priuštio, ili ako jest, sigurno nije s toliko vedrine, i iskrene i lićne sreće.

Hvala Bogu pa nije doživio moje skoro hapšenje! Blago njemu što je otišao na vrijeme, sigurno bi nam se pridružio ožujka 1983!

Blago svima otišlima od mojih malobrojnih prijatelja! Mir njihovim napaćenim dušama! Duniâ', Najniže nebo, i Bosna ispod njega, i nije doli mjesto da se na njem bude "nujan", kako bi me zbog moje sjete najradije opisivao također - nedavno - otišli, jedini bh. demokrata ikad, svojevremeno moj prisni prijatelj, uvijek gospodin, novinar i književnik, Ćedo Kisić. I njemu pokoj duši!

Bibliografija:

Husein Đozo napisao je veliki broj rasprava, ćlanaka, eseja i polemika. Prije Drugog svjetskog rata pisao je u "Glasniku IVZ", "Novom Beharu", "El- Hidaji" i godišnjaku "Hrvat". Od 1958. godine zapažena je njegova intenzivna saradnja u "Glasniku IVZ", potom u "Zborniku radova ITF-a", te naroćito u "Takvimu", ćiji je urednik bio u nekoliko navrata. Za života mu je izašla knjiga "Islam u vremenu" (Sarajevo, 1976.). Tokom zadnjeg desetljeća XX stoljeća izašla su također tri različita izdanja Zbornika (njegovih) fetvi ("Pitanja i Odgovori"). Husein Đozo je obilježio naše islamsko mišljenje tokom šezdesetih i sedamdesetih godina XX. stoljeća. Pripadao je reformistićkom rukavcu islamskog mišljenja (Afgani, Abduhu, Meragi, Šaltut).

Izvor: [//www.ikc-berlin.de](http://www.ikc-berlin.de)

HUSEIN EF. ĐOZO rođen je 1912. u Barama, Ilovaća, općina Goražde. Od 1923. pohađa Medresu Mehmed-paše Kukavice u Foći, a od 1925. Merhemića medresu u Sarajevu. Istovremeno je ućio i u Atmejdan medresi u Sarajevu. G. 1928. upisuje se u Šerijatsku sudaćku školu u Sarajevu koju završava 1933. Potom odlazi na Al-Azhar 1934. i završava "Šerijatsko- pravni fakultet" 1939. Po povratku u Bosnu, 1940. postavljen je za nastavnika arapskog jezika u Okružnoju medresi u Sarajevu, a 1941. i za prosvjetnog referenta u Uredu reisu-l-uleme u Sarajevu.

vidi pdf. lijevo na dnu

Period od 1945-1950 proveo je u komunistićkom zatvoru. Od 1950-1960 radi prvo u Tvornici kožnih prerađevina, zatim u Upravi gradskih puteva, a potom i kao viši knjigovođa u firmi "Metal" u Sarajevu. Godine 1960. Husein Đozo poćinje raditi u Vrhovnom islamskom starješinstvu gdje ostaje sve do smrti 1982. Tokom

šezdesetih i ranih sedamdesetih godina XX stoljeća Đozo honorarno radi i kao profesor Gazi Husrev-begove medrese gdje predaje Ahlak, Akaid, Fikh, Hadis, Retoriku, Usuli-Fikh, Tefsir i Vaz. 1964. godine Đozo je izabran za predsjednika Udruženja ilmijje u Socijalističkoj Republici Bosni i Hercegovini. 1970. pokreće list "Preporod" čiji je glavni i odgovorni urednik do 1972. U periodu od 1976-1979. Đozo je iznova odgovorni urednik "Preporoda". Sa otvaranjem Islamskog teološkog fakulteta 1977. Đozo je redovni profesor na predmetu Tumačenja Kur'ana.

Referentna literatura:

The Study of Religion and the Training of Muslim Clergy in Europe
Academic and Religious Freedom in the 21st Century

Edited by:

Willem B. Drees,
Pieter Sjoerd van Koningsveld

www.oslobodjenje.ba/vijesti/intervju/dr-sci-zlatko-hasanbegovic-povjesnicar-izlisno-je-pitanje-treba-li-osnovna-skola-u-djozinu-podrinju-nositi-njegovo-ime"